

ADVIESNOTA

Datum	30 maart 2021	Portefeuillehouder	P.J. Gaynor
Documentnr.	1528971	Programma	Watersystemen incl. waterveiligheid
Projectnummer	P5068PF	Afdeling	Plannen en projecten
Bijlage(n)	3		
Onderwerp	Projectplan Waterwet Verbetering IJsseldijk Apeldoorn kanaal		

Voorstel

Aan de commissie wordt advies gevraagd op onderstaand voorstel aan het ab.

Voorgesteld wordt:

Vaststellen van het Projectplan Waterwet Verbetering IJsseldijk Apeldoorns Kanaal, inclusief Nota van Antwoord Verbetering IJsseldijk Apeldoorns Kanaal.

Inleiding

De primaire waterkering van de IJssel tussen Wapenveld en Hattem (dijktraject 52-4) voldoet niet meer aan de landelijk geldende veiligheidseisen en moet worden verbeterd. De verbetering van de IJsseldijk langs het Apeldoorns Kanaal doorloopt de systematiek van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) van de Rijksoverheid, welke bestaat uit de fasen Verkenning, Planuitwerking en Realisatie.

Totstandkoming VKA

De Verkenning is gestart met bewonersbijeenkomsten waarbij wensen en ideeën breed geïnventariseerd zijn. Op basis daarvan zijn 13 oplossingsrichtingen opgesteld. Om deze te kunnen afwegen naar vijf kansrijke alternatieven is in samenspraak met de omgeving een ruimtelijk kwaliteitskader ontwikkeld. Twee alternatieven scoren nagenoeg gelijk waardoor een extra ronde is ingelast om tot een Voorkeursalternatief te komen. Op februari 2018 is het Voorkeursalternatief (VKA) vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Het VKA bestaat uit een afwisseling van twee hoofdoplossingen zijnde constructie- en grondoplossing. Daarbij zijn vier locaties benoemd tot zogenoemde maatwerklocaties. De uitwerking van deze maatwerklocaties zijn niet opgenomen in het vastgestelde VKA; wel vallen alle maatwerklocaties binnen een dijksegment waarvoor in het VKA een hoofdoplossing (grond of constructie) is gekozen.

Totstandkoming Definitief Ontwerp

In september 2019 is gestart met de Planuitwerking. In deze fase is het VKA, inclusief de maatwerklocaties, uitgewerkt tot een definitief ontwerp (DO). Voor het ontwerpproces van beide fasen heeft een integrale afweging van alle belangen en kosten (sober en doelmatig) plaatsgevonden. Niet alle belangen kunnen gehonoreerd worden. Het DO is onderdeel van het Projectplan Waterwet. De Planuitwerking wordt afgesloten met een vastgesteld en door provincie Gelderland goedgekeurd Projectplan Waterwet. Daarna kan de Realisatie starten.

Participatie tijdens Verkenning en Planuitwerking

Het aantal bewoners dat belang heeft bij een goede inpassing van de dijkverbetering is in dit project ligt rond de 25. Vanwege dit kleine aantal is ervoor gekozen om bij alle bewoners de belangen en wensen te inventariseren en mogelijke nadelige gevolgen te bespreken. Dit heeft geleid tot een viertal rondes keukentafelgesprekken. Deze aanpak heeft ertoe geleid dat de dijkbewoners goed op de hoogte zijn van nut en noodzaak van het project, de actuele stand van zaken en de mogelijke gevolgen voor de eigen situatie. Daarnaast heeft deze persoonlijke aanpak draagvlak gekweekt voor het project en waardevolle informatie opgeleverd die gebruikt is bij het ontwerpproces.

Bewoners, ondernemers en belangengroepen zijn tijdens de verkenningfase vertegenwoordigd in de Bewonersgroep (klankbordgroep). De Bewonersgroep heeft het waterschap inhoudelijk advies gegeven over de tussenstappen in de Verkenning en over het VKA. Het expertteam RKK en de bewonersgroep hebben een positief advies gegeven over het voorkeursalternatief.

Bij de start van de planuitwerking zijn voor de maatwerklocaties twee rondes ontwerpateliers georganiseerd met betrokken stakeholders (bewoners, gemeente Hattem en/of Heerde, provincie Gelderland, Rijkswaterstaat). Met bewoners is gekeken naar de mogelijke oplossingsrichtingen, welke zijn meegenomen in de afweging. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met alle overige grondeigenaren langs de dijk, die te maken krijgen met de dijkverbeteringsmaatregelen. In het voorjaar/zomer 2020 hebben alle aanwonenden duidelijkheid over het definitieve ontwerp.

Procedure Projectplan Waterwet

Het waterschap stelt voor de dijkverbetering een Projectplan Waterwet op. Hierop is de gecoördineerde projectprocedure van toepassing waarbij alle benodigde ontwerpbesluiten gelijktijdig worden gepubliceerd en ter inzage gelegd. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland is, conform de Waterwet, aangewezen als coördinerend bevoegd gezag.

Op 16 oktober 2020 heeft d&h het ontwerp Projectplan Waterwet vastgesteld. Het plan heeft, samen met de ontwerpbesluiten van de hoofdvergunningen, ter inzage gelegen van 4 januari tot en met 15 februari 2021.

In totaal zijn negen zienswijzen ingediend. Door het waterschap zelf is een zogenaamde procedurele zienswijze ingediend op het ontwerp besluit van de Wnb om enkele

onvolkomenheden in de tekst door te voeren. Van de overige acht zienswijzen zijn drie ingediend door omwonenden en vijf door bewoners van het dijktraject, waarvan drie van de maatwerklocaties.

De zienswijzen hebben geen impact op het ontwerp van de dijkverbetering; in een enkel geval is sprake van een kleine tekstuele aanpassing van het Projectplan Waterwet. Voor de beantwoording van de zienswijzen is de Nota van Antwoord Verbetering IJsseldijk Apeldoorns Kanaal opgesteld.

Daarbij is ambtshalve aanleiding gezien om het hierbij aangeboden Projectplan Waterwet op beperkte schaal aan te vullen en aan te scherpen ten opzichte van het ontwerp Projectplan Waterwet om bestaande onvolkomenheden in de plantekst weg te nemen of bepaalde passages te verduidelijken. Deze verbeteringen hebben geen negatieve gevolgen voor de positie van belanghebbenden.

Beoogd effect

De primaire waterkering is gelegen langs het Apeldoorns kanaal. Dit deel van de IJsselkering beschermt het gebied ten westen van het Apeldoorns kanaal tegen overstromingen vanuit de IJssel. De kering voldoet niet meer aan de landelijk geldende veiligheidseisen, die vanaf 1 januari 2017 van kracht zijn. De dijkverbetering is opgenomen in het landelijke hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Het doel van het HWBP is dat in 2050 alle primaire keringen op een sobere en doelmatige wijze zijn versterkt, zodat daarmee de waterveiligheid van Nederland wordt gewaarborgd. De dijkverbetering IJsseldijk langs het Apeldoorns kanaal dient uiterlijk in 2022 te zijn uitgevoerd.

Argumenten

De volgende argumenten zijn doorslaggevend voor het advies voor vaststellen van het Projectplan Waterwet verbetering IJsseldijk Apeldoorns kanaal:

1.1 Dijktraject 52-4 voldoet aan nieuwe normering

Met de realisatie van de dijkverbetering voldoet dit dijktraject aan de nieuwe normering uit de Waterwet (1 januari 2017). Dit dijktraject is onderdeel van de rivierdijk van het hele dijktraject 52 dat een gebied van 311 km² met ongeveer 102.000 inwoners tegen hoogwater van de IJssel beschermt. Met de realisatie van de dijkverbetering voldoet het waterschap aan zijn verantwoordelijkheid voor de waterkeringszorg voor zijn beheergebied. Tevens wordt voldaan aan de gemaakte afspraken binnen de alliantie van het HWBP.

1.2 Op hoofdlijnen ongewijzigd Voorkeursalternatief

Het DO dat als basis dient voor het Projectplan Waterwet is op hoofdlijnen gelijk aan het VKA. Bij de nadere uitwerking van het VKA is de overgang van de damwand (constructieoplossing) van dijksegment 2 naar de grondoplossing van dijksegment 3 circa 50 meter naar het noorden verplaatst. Hierdoor worden de twee woningen direct ten zuiden van het natuurgebied De Belt gespaard. Het verschuiven van deze overgang sluit aan bij de logische landschappelijke lijnen van het VKA.

1.3 Omgeving is betrokken bij het project

Voor de totstandkoming van het VKA heeft tijdens de verkenning nauwe afstemming plaatsgevonden door de betrokkenheid van een expertgroep Ruimtelijke Ordening, een bewonersgroep en een (ambtelijke en bestuurlijke) begeleidingsgroep. De bewonersgroep heeft – in navolging van de expertgroep – een positief advies over het VKA gegeven. Daarbij was begrip voor het feit dat de uitwerking van de maatwerklocaties en de inpassing en aansluitingen op perceelsniveau geen onderdeel is van het voorkeursalternatief. In lijn met de expertgroep heeft de bewonersgroep geadviseerd om bij de start van de planuitwerking zo snel mogelijk ontwerpateliers te organiseren voor de maatwerklocaties. De meeste bewoners hebben begrip voor de opgave, hoewel ze zelf buitendijks wonen. Slechts een enkele bewoner heeft moeite met het gekozen alternatief; zij hebben de voorkeur voor een dijktracé door de uiterwaard.

Aan het begin van de planuitwerking is conform het advies van de Bewonersgroep gestart met de maatwerklocaties. Voor de maatwerklocaties zijn twee rondes ontwerpateliers georganiseerd met betrokken stakeholders (bewoners, gemeente Hattem en/of Heerde, provincie Gelderland, Rijkswaterstaat). Met bewoners is gekeken naar de mogelijke oplossingsrichtingen, welke zijn meegenomen in de afweging. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met de andere aanwonenden en grondeigenaren langs de dijk, die te maken krijgen met de dijkverbeteringsmaatregelen. Doel van deze gesprekken is om tot minnelijke overeenstemming te komen.

De indieners van de zienswijzen zijn geen van allen tegen de plannen van de dijkverbetering; enkele personen zijn ontevreden over de op een individuele locatie gekozen maatwerkoplossing, teleurgesteld over het participatieproces of gekant tegen het (beperkte) verlies aan natuur. Belanghebbenden van de dijkverbetering die wonen in het te beschermen gebied hebben geen zienswijze ingediend.

Kanttekeningen

1.1 Niet alle aanwonenden zijn tevreden

Aanwonenden van de IJsseldijk langs het Apeldoorns Kanaal wonen buitendijks. Zij hebben slechts een indirect belang bij de dijkverbetering.

Van de drie maatwerklocaties, waarbij huizen en/of tuinen in het ruimtebeslag van de dijkverbetering liggen, zijn de bewoners teleurgesteld over de gemaakte keuze van het waterschap voor hun locaties.

- Bewoner van locatie 1 bestrijdt het algemene nut en noodzaak van de dijkverbetering niet, maar wenst buiten de uitvoering ervan te blijven.
- Voor locatie 2 en 3 was het beeld aan het einde van de verkenning dat de huizen gesloopt waarschijnlijk moesten worden. Uiteindelijk hoeft slechts één huis gesloopt te worden. De wensen van bewoners van beide locaties voor het uitbreiden en ophogen van hun woonterp is meegenomen in de afweging van varianten, maar deze blijken niet te passen binnen de geldende wet- en regelgeving. Ondanks het communiceren van het doel van het project, het toelichten van de gemaakte keuze en de betrokkenheid van bewoners bij het gehele planproces houden de bewoners een andere voorkeur. Het niet kunnen

honoreren van hun persoonlijke wensen, geeft teleurstelling en deze is verwoord in de zienswijzen verwoord als “niet gehoord voelen”.

Het projectteam is bekend met de teleurstelling van de bewoners, maar ziet geen aanleiding voor het wijzigen van het ontwerp. Vanwege deze belangentegenstelling is een bezwarenprocedure niet uit te sluiten.

1.2 Bomen komen niet terug op de dijk

Drie omwonenden maken bezwaar tegen het verlies aan landschappelijke en natuurlijke waarden. Om de dijk bij het Apeldoorns kanaal te verbeteren moeten bomen worden gekapt. Hiervoor geldt een herplant-plicht en een compensatieplicht vanuit het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Vanwege de waterveiligheidsfunctie van de dijk kunnen geen bomen teruggeplaatst worden. De te kappen bomen op de dijk staan in de huidige situatie in een steunberm waardoor de wortelzone buiten de kernzone valt.

Binnen de grenzen van het grondgebied van de gemeenten Hattem en Heerde zijn geen geschikte locaties gevonden om de vereiste boscompensatie op een verantwoorde en volwaardige manier vorm te geven. Dit vanwege het feit dat de percelen al behoren tot het Gelders natuurnetwerk, niet tijdig beschikbaar zijn, niet geschikt zijn voor het vereiste type bos en/of in beperkte mate bijdragen aan het Gelders natuurnetwerk. Na een uitgebreide zoektocht is aangesloten bij het provinciaal project klimaatbos De Kopermolen te Epe. Naast de herplant van de bomen gaat het waterschap enkele watergangen natuurvriendelijk en klimaatbestendig inrichten. Op deze manier draagt het waterschap bij aan natuur- en klimaatdoelen.

Vervolg

Procedure Projectplan Waterwet

Voorafgaand aan de vaststelling van het Projectplan Waterwet Verbetering IJsseldijk Apeldoorns kanaal door het Algemeen Bestuur, gepland op 10 mei 2021, vindt er nog afstemming plaats met betrokken overheidspartners en interne stakeholders binnen het waterschap. In maart vinden overleggen plaats met de Ambtelijke Begeleidingsgroep en de Bestuurlijke Begeleidingsgroep. Ook het begeleidingsteam van het HWBP wordt meegenomen in het proces. Bij de subsidiebeschikking voor de planuitwerking is aangegeven dat het VKA als sober en doelmatig wordt beschouwd.

Na vaststelling van het Projectplan Waterwet Verbetering IJsseldijk Apeldoorns kanaal start de goedkeuringsprocedure door Gedeputeerde Staten van Provincie Gelderland. In juni 2021 staat de goedkeuringsbesluit van GS op het Projectplan Waterwet gepland. Het Projectplan Waterwet gaat dan opnieuw voor zes weken ter inzage. Zonder beroepsprocedure is medio 2021 het Projectplan Waterwet onherroepelijk.

Belanghebbenden kunnen na goedkeuring van het projectplan Waterwet beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. In verband daarmee kan geen bezwaarschriftenprocedure bij het waterschapsbestuur zelf gestart worden. Een beroep betekent niet automatisch dat de in het Projectplan Waterwet voorziene werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden. Pas wanneer de Voorzitter van de Afdeling een voorlopige voorziening toewijst, dient het werk, overigens alleen voor wat

betreft de betrokken locatie van verzoeker, stilgelegd te worden in afwachting van de uitkomst van de beroepsprocedure. In dat geval zal het waterschap in overleg treden met de aannemer over het aanpassen van de werkvolgorde zodat de oorspronkelijke planning gehandhaafd kan blijven.

Participatie omgeving

De aanwonenden en omwonenden worden geïnformeerd over het verloop van de procedure van het Projectplan Waterwet.

Daarnaast loopt het proces van grondverwerving en hebben alle betrokken grondeigenaren een eerste bieding gehad voor de aankoop van gronden danwel het tijdelijk gebruik van gronden voor de realisatie van het werk. Specifiek voor de maatwerklocatie waarbij de woning wordt gesloopt wordt een apart proces ingericht waarbij met bewoners wordt gekeken naar de mogelijkheden voor herinrichting van de terp en een tijdelijke woonlocatie tijdens realisatie.

Samen met onze opdrachtnemer Alliantie De Dijkenbouwers starten we de communicatie over de werkzaamheden tijdens de realisatie zodat de bewoners een beeld krijgen en weten wat ze kunnen verwachten.

Vorbereiding realisatiefase

Parallel aan de Projectplan Waterwet procedure wordt door het projectteam ook het Plan van Aanpak (PvA) voor de realisatiefase opgesteld. Vaststelling van dit PvA door d&h is voorzien op 6 juli 2021. De kredietaanvraag voor de realisatiefase is conform de huidige planning voorzien voor de AB vergadering van 27 september 2021.

Bijlagen

Bij deze adviesnota zijn de volgende bijlagen:

1. Projectplan Waterwet Verbetering IJsseldijk Apeldoorns Kanaal met bijlagen
2. Nota van Antwoord Verbetering IJsseldijk Apeldoorns Kanaal

Ondertekening

Dijkgraaf en heemraden.

Advies commissie